

> Retouradres Postbus 20906 2500 EX Den Haag

College van Rijksadviseurs
T.a.v. de heer B. Strootman
Postbus 16169
2500 EX Den Haag

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid,
Klimaatadaptatie en Bestuur
Regie en Innovatie

Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/206348

Uw kenmerk
1273376

Bijlage(n)

Datum **02 NOV. 2020**
Betreft Reactie op advies Hoogwaterbeschermingsprogramma:
van 'sober en doelmatig' naar 'slim en doelmatig'

Geachte heer Strootman,

Met veel belangstelling heb ik kennisgenomen van uw advies *Hoogwaterbeschermingsprogramma: van 'sober en doelmatig' naar 'slim en doelmatig'*. Uit het advies spreekt uw grote betrokkenheid bij de maatregelen die nodig zijn om Nederland voor de toekomst waterveilig te houden en dit met ruimtelijke kwaliteit te realiseren.

Zoals u aangeeft zijn projecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) niet alleen waterveiligheidsopgaven maar ook ruimtelijke opgaven, met impact op en potentiële meerwaarde voor de omgeving. Een waterkering moet niet alleen veilig zijn, maar ook geschikt zijn voor medegebruik. Net als u onderschrijf ik het belang dat het HWBP bij zijn projecten aandacht besteedt aan ruimtelijke inpassing in de omgeving. Zo wil het Rijk met de Omgevingswet integrale planvorming voor de fysieke leefomgeving (water, ruimtelijke ordening, natuur, milieu, etc.) bevorderen en gemeenten, provincies en waterschappen meer ruimte geven in de decentrale afweging van omgevingsdoelen en -waarden. De toekomstige projecten van het HWBP en het programma Integraal Riviermanagement (IRM) worden uitgevoerd onder de Omgevingswet (inwerkingtreding naar verwachting in 2022). Integrale ruimtelijke ordening is daar een belangrijk onderdeel van. Meer in het bijzonder zullen de NOVI en de omgevings- en (in het geval van Grote Wateren) gebiedsagenda's daaraan bijdragen. In het kader van de NOVI spant het Rijk zich in om samenwerkingsafspraken te maken over de uitvoering van de NOVI met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) om elkaar in de uitvoering in de fysieke leefomgeving te versterken. Mijn reactie op uw rapport is in afstemming met onder andere de VNG, het IPO en de UvW tot stand gekomen.

Het primaire doel van het HWBP is waterveiligheid: ervoor zorgen dat alle primaire keringen waar nodig worden versterkt en uiterlijk in 2050 aan de normen van de Waterwet voldoen. Een goede inpassing van de dijkversterkingsprojecten in de fysieke leefomgeving is van groot belang. Daarom is ruimtelijke inpassing subsidiabel vanuit de subsidieregeling HWBP. De waterbeheerders onderzoeken bij projecten zoveel mogelijk de meekoppelkansen voor andere doelstellingen, zoals ruimtelijke kwaliteit:

- Zo worden in een vroeg stadium de gebiedspartners betrokken bij dijkversterkingsprojecten;
- Daarnaast biedt de brede, integrale aanpak van verkenningen de kans aan betrokken partijen, zoals medeoverheden en belangenorganisaties, om de ruimtelijke kwaliteit bij een dijkversterkingsproject en andere doelen en ambities een plaats te geven;
- Elk jaar vindt op programmaniveau een consultatieronde plaats waarbij decentrale overheden om input wordt gevraagd voor het opstellen van een goede programmering. Zo worden gebiedsopgaven in een vroegtijdig stadium gekoppeld aan de dijkversterkingsprojecten die op het programma staan;
- Het tijdig met de regio opstellen van een ruimtelijk kwaliteitsplan en een ambitieprogramma van mee te koppelen regionale projecten aan een waterveiligheidsproject zorgt voor een goede regionale afstemming en regionale financiering;
- De Programmatische aanpak Duurzaamheid en Ruimtelijke kwaliteit van het HWBP ondersteunt de waterbeheerders bij de borging van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit in de processen en werkwijze van het HWBP. Het HWBP heeft zich ten doel gesteld dat in 2023 de aspecten duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit structureel geborgd zijn in de HWBP-projecten en aansluiten op de doelen en eisen van de Omgevingswet. De stand van zaken rond de borging binnen het HWBP gaat vanaf eind 2020 gemonitord worden.

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid,
Klimaatadaptatie en Bestuur
Regie en Innovatie

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/206348

Uw advies zie ik als een ondersteuning en aanmoediging van de in gang gezette koers om ook bij de projecten van het HWBP zo integraal mogelijk te werken. Uit de voorbeelden in uw advies blijkt bijvoorbeeld dat in de praktijk HWBP-projecten al vaak integraal worden opgepakt door de verantwoordelijke waterbeheerders en intensieve samenwerking wordt gezocht met gebiedspartners. Ook zijn in uw adviesrapport veel voorbeelden opgenomen van projecten die reeds succesvol (en met veel ambitie) gebruik maken van de mogelijkheden die de subsidieregeling HWBP biedt voor ruimtelijke inpassing.

Ik vind het belangrijk om te constateren dat waterbeheerders hier professioneel mee bezig zijn, en dat er ook veel ambitie is. De kansen voor het behouden en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit worden in de verkennings- en planuitwerkingsfase van de HWBP-projecten, en voorafgaand daaraan, bekeken. Daarbij dient wel altijd de afweging plaats te vinden of de ruimtelijke ontwikkelingen voldoende aansluiten aan het tempo waarin de dijkversterking plaats dient te vinden.

Samen met provincies, gemeenten en waterschappen wil ik voortbouwen op de goede voorbeelden die er al zijn en inzetten op verdere samenwerking bij samenhangende ruimtelijke opgaven. Daarbij maak ik dankbaar gebruik van de adviezen in uw rapport. De volgende acties worden de komende tijd opgepakt:

- Het monitoren van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit in de werkprocessen van de projecten. Hierbij wordt gekeken of de ambities en doelen voor ruimtelijke kwaliteit zijn opgenomen in een projectopdracht, plan van aanpak, de alternatieven en het uiteindelijke voorkeursalternatief. Dankzij de monitoring krijgen we inzicht in de mate waarin ruimtelijke kwaliteit een plek krijgt in de dijkversterkingsprojecten en kunnen we leren hoe dit verbeterd kan worden,

- Door middel van best practices ondersteuning bieden ten behoeve van de structurele borging van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit in de werkprocessen conform de Programmatische aanpak Duurzaamheid en Ruimtelijke kwaliteit.

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid,
Klimaatadaptatie en Bestuur
Regie en Innovatie

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/206348

Aanpassingen aan de wijze waarop HWBP-projecten worden gefinancierd vind ik op dit moment niet nodig. Ruimtelijke inpassing valt binnen de subsidieregeling HWBP en is een verantwoordelijkheid van de waterbeheerder. Als ervoor wordt gekozen om bij het uitvoeren van een project ook andere doelstellingen dan waterveiligheid mee te nemen, dan zullen de extra kosten die deze koppeling met zich meebrengt uit andere middelen moeten worden gefinancierd.

In de Waterwet worden de begrippen sober en doelmatig gehanteerd in relatie tot de bekostiging van dijkversterkingsprojecten. Uw motto 'slim en doelmatig' verbreed ik daarom naar 'slim, sober en doelmatig'. Daarbij kunt u erop vertrouwen dat ik samen met de andere bij het HWBP betrokken partijen aandacht blijf houden voor ruimtelijke kwaliteit binnen de projecten, en ik dit (daar waar mogelijk) blijf stimuleren.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga